

Álmok a kertben

– *Fiatalember vagy, 27 esztendő, bár lassan tíz éve írsz verseket s kispőzát egyaránt. Ennyi idő alatt a boltokba kerülhetett volna első könyved. És mégsem. Nem akartad igazán?*

– A pályám kezdetén igen fontosnak éreztem, hogy minél több helyen megjelenjenek írásaim, s hogy minél előbb legyen kötetem. Természetes, hogy egy fiatal költőnek meg kell élni ezeket a „túl ifjonti” éveket, s meg kell írnia sok rossz verset, amit szerencsés esetben a cserépkályhába, s nem folyóiratokba, és nem is az első kötetbe kerülnek. Szívesen mondanám, hogy én az első verseskötetet kihagyom, s csak a másodikot kívánom kiadni: megírtam egy rakás rossz verset, néhány figyelemreméltót, megjelentem különféle lapokban, folyóiratokban – de egyelőre még távolabbi az idő, amikor majd „együtt érzem” azt az ezer-ezerötszáz sort, ami egy ilyen könyvhöz elengedhetetlenül szükséges. Senki ne gondoljon itt restségre. Egyszerűen ezzel a felső nyugalommal és kimértséggel ellensúlyozom az irodalomban mindazt a fegyelmezetlenséget, ami rám jellemző, s egyébként könnyen meg gondolatlanúságokra készítek. Ha csak az elmúlt öt évre tekintek vissza, azt látom, hogy egyre kevesebb verset írok: évente körülbelül harmincat s végül jó, ha felét megtartom. Feltehető, ha ez nem így lenne, vagyis ontánám az opusokat, akkor még ennyi se maradna. A fényképezés történetében forradalmat jelentett egykoron, hogy a Kodak nagyközönség elé bocsátotta az új technikát: a keskenyfilmes gépeket. Ezekkel a fényképezőgépekkel a harmincöt milliméteres nyersanyagra közel háromszor annyi képet készíthettek, mint az addigi hagyományos, széles méretű filmekre. A Kodak-laborok munkája hirtelen többszörösére nőtt, hiszen az új gépek könnyen felelőtlen ségekre készítetik az amatőr fotográfust – az exponált képek mennyiségét illetően. Ezzel szemben az „egy megrendelőre” eső hasznos, tehát sikeres felvételek száma a korábbiak töredékére csökkent. Sokféle munkamódszer ismert az irodalom világában. A fenti megállapítások nyilván csak rá vonatkoznak, s eddigi munkálkodásomnak egy rövid idejére.

– *Szeged irodalmi életében sok minden történt az utóbbi tíz év alatt. Voltak lapbetiltások, szünetek új folyóiratok, veled csaknem egyidős fiatalok alkottak, úgy mond, írói csoportokat, te mégis, azt hiszem, magányos maradtál.*

– *Magányos voltam, s maradtam, de soha nem éreztem egyedüllétet, vagy mellőzöttséget. Ez úgy gondolom – abból fakadt, hogy nem azt az utat jártam végig, mint hasonló korú író társaim leg többje: nem jártam egyetemre, főiskolára. Akkoriban a televíziózás, a filmzés vonzott. Ettől függetlenül jelen voltam a többiekkel együtt a „kezdeteknél”; verseket közöltem a *Bölcsészben* s a *Szegedi Egyetemben*, ahol *Dlusztus Imre* fedezett fel 1983-ban, s még jó ideig tanultam tőle a mesterséget, amellyel, hogy rendszeresen megjelentette verseimet a lapban. Köszönettel tartozom neki. *Belányi Györgyöt* kell még föltüntetnem azokból az időkből, amikor még zsebeimet kéziratokkal kibélelve közlekedtem az utcán; ő volt az, aki költszemet felnőttek korában barátságával és jó tanácsaival sokat segített. Hogy bennünket, szegedi fiatal költőket, a hagyományörző, „fölnevelő” város hozott-e össze? – Erről nem érdemes szólni. A mai napig örömmel tiszteltem meg kortársaimat, s szabad legyen néhányukat megemlítenem: *Podmaniczky Szilárd*, *Kurdi Fehér János*, *Balog József*, *Solymosi Bálint*, *Darvasi László* stb. Sajnálom, hogy egyetlen közös szegedi antológia sem őriz velük együtt.*

– *Mondataid eddig meglehetősen szabadsággal jártak át a líra világából a próza territóriumába. Holott fontos a forma. Fontos?*



Lengyel Zoltán 1964-ben született Szegeden, polgári foglalkozása szerint szabadúszó film- és videovágó. És persze költő. Versei megjelentek a *Szegedi Egyetemben*, a *Kortársban*, *Tiszatájban*, a *Pompejiben*. Ma, pénteken este 6 órakor estje lesz a *Royal Kávéházban*, ahol Csúri Ákos újságíró tölti be a szíves házigazda szerepét. Erre az alkalomra készült ez a beszélgetés, melyben a kérdező arra kereste a választ, hogyan érzi magát manapság egy fiatal ember, aki költő, otthon van-e a világban.

– *Kedves regényed címe, tudom, az elűnt idő nyomában. Az idő a te verseidnek is alapélménye. Na jó, banális lesznek. Megtalálható az idő?*

– *Az életben egy módon lehet csak esélyünk a boldogságra: ha beismerjük, hogy a létezés, a földi élet alapjában véve: fájdalmas. Ez a fájdalom az időből táplálkozik, onnan meríti minden erejét. Vagyis, ha együtt tudunk élni a gondolattal, hogy az idő múlásáért cserébe csak a múlandóság fájdalmát kapjuk, és átérizzük a boldogtalanság élményét, akkor abban talán rátalálhatunk néhány régi elmúlt napra: megtalálhatjuk az időt, a Múlt egy feledhetetlen töredékét, ami már soha nem lehet a miénk.*

– *Mondataid eddig meglehetősen szabadsággal jártak át a líra világából a próza territóriumába. Holott fontos a forma. Fontos?*

– *A gyermeket kicsiny korától fogva lenyűgözi a legegyszerűbb szerkezetek, elemi formák, egyszerű anyagi kapcsolatok megalakításának öröme. Gondoljunk például az építőkövekre, amelyekből ha kető azonos méretű egymásra helyeztünk, elkészült a Ház. Ám ha az egyik jóval hosszabb volt a másiknál, akkor ezt nevezhetjük víztoronynak, kalapácsnak, traktornak is. Ez az egyszerű öröm, a körülöttünk föllelhető tárgyak, dolgok lényegének fölismerése és megnevezése s újraalkotása nemcsak az egyetlen, egyszeri emberi életet kíséri végig. De megtalálhatók ezek az emberi arányok a több millió éves kultúrák, történelmek földi lenyomataiban is. Ahogy kapcsolatokat és közönségeket teremthet *Homérosz* nyelve, ugyanúgy a saját arányérzékünkben bízók, a maguk által ideálisnak vélt módon igyekeznek egy adott társadalmon belüli különböző arányokat megteremteni, elrendezni: mondjuk egy pártba tömörülve.*

– *Valahogy így teremti kapcsolatot a költő a gyermeki fölfedező értelem, a tengeremélyi kagylók spirálisan szabályos mintázata, a piramisok mértani pontossága s az évszakok, napok ritmusa között: újratemti a Világot, minden egyes versben. A forma ezért fontos, hiszen minden minta, amit örököltünk újból örököltünk, s én optimista vagyok. Ha el is pusztul majd az emberiség, biztos, hogy ott lesznek akkor, odáig követik a Homo Sapienst nemcsak *Homérosz*, *Puskin*, *Arany János* költeményei, de bizonyára egy kis darab lesz abból is, amit mi látunk most XX. századnak. És hogy miért nem fontos a forma? Az egy másik, hasonlóan régi, régi történet.*

– *Kedves regényed címe, tudom, az elűnt idő nyomában. Az idő a te verseidnek is alapélménye. Na jó, banális lesznek. Megtalálható az idő?*

– *Az életben egy módon lehet csak esélyünk a boldogságra: ha beismerjük, hogy a létezés, a földi élet alapjában véve: fájdalmas. Ez a fájdalom az időből táplálkozik, onnan meríti minden erejét. Vagyis, ha együtt tudunk élni a gondolattal, hogy az idő múlásáért cserébe csak a múlandóság fájdalmát kapjuk, és átérizzük a boldogtalanság élményét, akkor abban talán rátalálhatunk néhány régi elmúlt napra: megtalálhatjuk az időt, a Múlt egy feledhetetlen töredékét, ami már soha nem lehet a miénk.*

Darvasi László

A Magyar Vöröskereszt kitüntetettjei

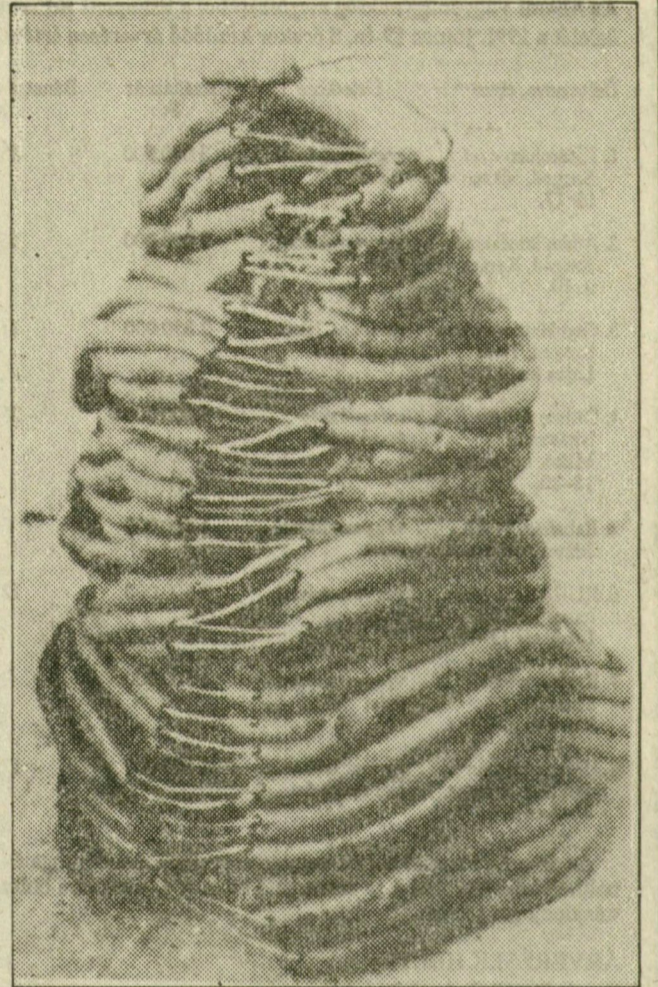
A Magyar Vöröskereszt Országos Vezetősége nevében tegnap *Pádár Lászlóné* megyei titkár átadta a „Vöröskeresztes Munkáért” kitüntetéseket. A Forrás Szállóban rendezett ünnepségen a kitüntetés Arany fokozatát kapták: a szentesi *Boros Sámuel Közgazdasági és Egészségügyi Szakközépiskola* közössége; *Kovács Erzsébet*, a Magyar Vöröskereszt Szeged városi Számvizsgáló Bizottságának elnöke; *Lakatos Jánosné* makói nyugdíjas, alapszervezeti titkár, és *dr. Pleskó András*, a Magyar Vöröskereszt Szeged városi vezetőségének tagja, a Tabán Általános Iskola tanára.

Ezüst fokozatot kaptak: *Bálint Ferenc* szegedi alapszervezeti titkár; *Barna Péter*, a szentesi mentőállomás vezetője; *dr. Décsi Csaba Árpád*, a Vöröskereszt mórahalmi vezetőségének elnöke; *dr. Gulyás Katalin*, a Vöröskereszt Csongrád megyei vezetőségének alelnöke; *dr. Kiss Istvánné*, szegedi vöröskeresztes tanárelnöke; *Gy. Molnár Imre*, a hódmezővásárhelyi városi vezetőség tagja, alapszervezeti titkár és *Szalkainé dr. Dobai Éva* főorvos, a Vöröskereszt makói vezetőségének tagja.

Bronz fokozat: *Bali Józsefné*, kisteleki lakóterületi alapszervezeti titkár; *Csányiné Szaszó Klára* szegedi alapszervezeti titkár; *Eszenyi Judit*, csongrádi alapszervezeti titkár; *Grigoliát Sándor*, vásárhelyi lakóterületi titkár; *György Sándorné* makói alapszervezeti titkár; *Kardos Sándorné*, a Vöröskereszt makói vezetőségének gazdaságvezetője; *Keese Imre*, a szentesi polgármesteri hivatal vöröskereszt-alapszervezeti elnöke; *Pusztai Ferencné dr. Koppány Csilla*, szegedi alapszervezeti titkár; *Reményfy Lászlóné*, sándorfalvi vöröskeresztes tanárelnök; *Szűcs Istvánné*, a Vöröskereszt Csongrád megyei vezetőségének tagja és *Tóthné Kálmán Mária*, a szeged városi vezetőség gazdaságvezetője.

A Szegedi Vöröskereszt vezetősége és a Vértórási Állomás önkéntes, térítésmentes véradásukért elismerő oklevélben részesítette a JATE mikrobiológiai tanszékének véradóit, a Radnóti Miklós Gimnázium, a Déri Miksa Gázipari Szakközépiskola, valamint a Bebrits Lajos Vasútforgalmi Szakközépiskola közönségét.

Kép – zavar



Jó néhány évvel ezelőtt Benes József grafikusművész rátalált egy különös motívumra. A megkötözöttség, a gúzsba kötöttség jelképe. A megkötözött ember igencsak ősi eleme mindenféle művészetnek, legyen az természetimádó misztika, vagy keresztény hitvilág. A megkötözöttség – kiszolgáltatottság. A megkötözöttség – tehetetlenség. A megkötözöttség – mártírság. A megkötözöttség – önfeláldozás. Emlékezzünk az egymáshoz láncolt gályarabokra, a láncokon súlyos vasgolyókat cipelő hajóvontatókra, de idézzük fel a népdal szerelmes strófáit is: „Tied vagyok, rabod vagyok./Megkötözött foglyod vagyok/Én néked...”

Persze, ennek a megkötözöttségnek, ennek a gúzsba kötve táncoláshoz humorosabb megnyilvánulásai is előfordulnak. Régi divatlapokat forgatva ámulunk a női fűzők variánsain. Ezek az elemes szerkezetek szorították a túl duzzadó melleket, pöffeteg gyomrokat, lógó hasakat és dombnyi fenékeket valamiféle mesterséges, ám mégis elviselhető formába. Filmek képsorait kacagtuk végig, melyekben szobalányok vagy balkezes szeretők idétlenkedtek a fűzők speciális technikájával. De hogy még távolabbi asszociációkat keressünk: nézzük a mostani májusi zivatarok után araszoló óriási gilisztákat vagy gigantikusra megnőtt fólia-változatait a Szeged környéki tanyavilágban, de idézhetjük a télire becsomagolt szobrok, fák látványát, vagy a szipzók nejlonzacsókba húzott fejét, a halálos karambolok fekete fóliába csavart tetemeit.

Gúzsba vagyunk kötve, megkötözve kell táncolnunk. Jelképes kötelek is ezek. Köt bennünket, mint bójájához a bárkát a múltunk, nem enged végleg elszakadni se a szülőföld, se az otthoni ház. Pórázon tart valamennyiünket az elmúlt negyvenegynéhány esztendő is, s az is nehezen szabadul köteleiketől, aki máj penezért fényes lakólokban sztriptíztáncra adja testét. Vajon mi lenne ebből az országból, ha egyszer minden fűző megnyílna, minden lánc elszakadna, minden kötél megoldódna!

Mert ennek az egész megkötözöttségnek a társadalmi-politikai vetületei a leghűsbavágóbbak, a leginkább fékezőek. Az én nemzedékem, a negyvenen túliai abba a rendszerbe születtek bele – s erről aztán igazán nem tehetek – amelyet ma oly keményen, s annyira differenciálatlanul molesztolunk és sorra-rendre öntjük ki porontyainkat a fürdővízzel együtt. A leghangosabbak, a leghőzöngőbbek, a legvérmesebbek is abban az átkos és egyértelműen szemétre vetett rendszernek iskoláit járták, lakásaiba költöztek, termékeiket vásárolták, javaiktól híztak túlsúlyosra. Gondolom, senki nem tagadja az úgynevezett szocialista negyven ének hibáit, tévedéseit, alkalmi terrorjait. Csakhogy, ha annyi ellenálló lett volna a negyvenes években, mint ahány tagja a partizán szövetségnek volt, mi nyertük volna meg a háborút és ha annyi ellenzéki serénykedett volna ebben az országban, mint ahányan most verik a mellüket, soha nem tudtuk volna meg, mi a szocializmus. Néhányan igencsak kitanulták, miként lehet kötelek között eltagozni a sonderclassé kategóriába. Úgy tűnik, ebben éppoly elől járunk, mint a lóugrásban, egymás káromlásában, a fülemüle-pörökbek és a patópálos munkatempóban. Mert mi annak idején be tudtuk bizonyítani, hogy százezrek önként és vidáman vonultak május elsejéken (zsebükben a kolbász- és sörjeggely), s be tudtuk bizonyítani, hogy a marxista ideológia magasabb rendű minden más világnézethez (könnyű volt, hiszen más világnézethez csak zseblámpánál ismerhetett meg bárki), szocialista erkölcsnek formáltak át a bibliai tízparancsolatot, és az úttörők 12 pontjának a márciusi ifjak 12 pontját (a különbségekre csak a rendőrségi kihallgatásokon derült fény), hirdettük: a munka becsület és dicsőség dolga (így aztán az már igazán mellékes volt, hogy valakit fizettek is érte), mondtuk, és a harc lesz a végső (reméljük, harcnak valóban az utolsó volt).

S ma?! Új proféták, régi demagógok zavaros színjátéka. Még a köteleket sem eserlítették ki. Új táncrendet tanultunk – ismét gúzsba kötve. Csak nehogy ez legyen a mi haláltáncunk.

Tandi Lajos

Morzsák a Bibliából

HŰSVÉT UTÁN NEGYVEN NAPPAL történt egy óriás jelentőségű esemény, amiről így számol be az Apostolok cselekedeteiről írott könyv: *Amikor együtt volt Jézus a tanítványokkal, kijelentette nekik: Ne távozzatok el Jeruzsálemből, hanem várjátok meg az Atya ígérését, amelyről hallottátok tőlem, hogy János vízzel keresztelt, ti pedig nem sok idő múlva Szentlélekkel kereszteltettek meg. Az egybegyűltek erre megkérdezték tőle: Uram, nem ebben az időben állítod fel újra a királyságot Izraelnek? Így válaszolt: Nem rátok tartozik, hogy megtudjátok olyan időket vagy alkalmakat, amiket az Atya a maga kizárólagos hatalmába helyezett. Ellenben erőt kaptok, amikor eljön hozzátok a Szentlélek, és tanítmán lesztek Jeruzsálemben egész Judeában, Samáriában és egészen a föld végső határáig. Miután ezt mondta, szemük láttára felemeltetett, és felhő takarta el őt a szemük előtt. Amint távozása közben feszülten néztek az ég felé, íme két férfi állt meg mellettük fehér ruhában és ezt mondta: Galileai férfiak, miért álltok itt az ég felé nézve? Ez a Jézus, aki felvitetett tőletek a mennybe, úgy jön el, ahogy láttátok őt felmenni a mennybe.” (1:4-11) Jézus mennybe emeltetését a kétezzer év előtti világléte*

fogalmait adják előnk. Mi a menny fogalmát leszűkítjük a világujrré, ami fejjünk felett van és szívesen nevelünk Gagarinnal, aki az űrből visszatérve beszámolt arról, hogy nem látott sem Istent, sem Jézust, sem angyalokat odafönt. A „fönt” kifejezéssel pedig a mindennapi életben is sokszor jelzünk minőségben, értékben magasabbat – nem gondolva arra, hogy ezt éppen innen örököltük.

Amikor az örökkévaló Isten az embervilág életébe magasabb értékeket ajándékozott, azokat a menny követői jeleztek, hogy az embert is felemelje azok által. Így Jézus fogantatásakor, születésekor, feltámadásakor és itt, a látható, tapintható, természetes, megszokott világunkba beleszólt a láthatatlan. A tanítványok is mást gondoltak és másképpen – ahogy mi is. De amikor a bizonytalanság sokakat inkább a tagadásra készítet – Jézus a Szentlélek erejének a segítségét kínálja azoknak, akik szavát, ígérteit a hit bizodalmaival és reménységével merik fogadni. A láthatatlan világ erői őrzik, tartják a mi látható világunkat, és viszik előbbre. Erre igényli a mi öntudatos hitünk és engedelmességünk készségét, hogy azon át áradjon ez a kapható erő. Nagy itt a felelősségünk, mert ma is igaz az evangélium: *legyen a ti hitetek*

szerint (Máté 9:29) – nem is tett ott sok csodát hitetlenségük miatt (Máté 13:58).

Jézus „fölment a mennybe, ott ül az Atya Isten jobbán: onnan jön el ítélni élőket és holtakat” mondjuk az Apostoli Hitvallásban. Mit értek ezen? Jézus éppen megváltásunkért jött a mi látható világunkba, vette fel emberi testünket és elvégezte azt: meghalt bűneinkért és feltámasztottot megigazulásunkért. Most fölment abba a minőségében magasabb, eredeti létformába, ahonnan „újjaétes mindent” (Jelenések 21:5). Addig is szüntelenül eszedzik (Zsidókhoz írt lev. 7:25), közben jár értünk az Atyánál, mint pártfogónk (1. János levele 2:1). Helyet készít nekünk az Atya házában, hogy amikor visszajön, maga mellé vegyen (János ev. 14:1-3).

Mint az ókori uralkodó jobbán a hadvezér ül és az űlése a hatalom gyakorlását jelentette – „Jézus űlése az Atya jobbán jelenti, hogy övé minden hatalom mennyen és földön és ezzel van velünk minden napon a világ végezetéig” (Máté 28:18-20).

Eltakarta a felhő, de még közelebbvaló lett, mintha látnánk és kapunk erőt, ahogy hiszünk.

Papp László
református lelkész